

ציוויי נסיון הקרב

(מפיקומו של מפקד נקודה בדרום הארץ על קרבות מאי-יוני ש.ז.)

★ כבר בהרעשות הראשונות נוכחנו לדעת, שבסידורי בטחון, כפי שהיו נהוגים אצלנו, לא נוכל לעמוד בקרב נגד צבא סדיר, שהיה עדיף עלינו בנשק כבד ובאמצעים טכניים. נוכחנו לדעת, שאפילו בניינים מבטון מזוין — אשר צריכים היו לשמש משכן לשירותים חיוניים, כגון: מטבח, שירות רפואי, אלחוט, מחסני תחמושת וכו', — אינם באים כלל בחשבון. על פני השטח לא נשאר בנין שלא נפגע. העמדות, שהיו מבוצרות יפה אך בלטו למרחקים, ולא הועלמו לפי שיטת הסוואה חדישה, ריכוזו על עצמן את עצמת האש של האויב. שיטת הביצורים וקויהגנה, לא פעם קרה והיא נערכה לפי צרכי המשק ותנאיו, ולפי האפשרויות האוביקטיביות של כוחות האדם שהיו פנויים אותה שעה ולא לפי תנאים וצרכים צבאיים, שהיו צריכים להתבסס על יסוד תפיסת משלטים הנוחים. להגנה; לא פעם נמצאו הללו מרוחקים מרחק-מה מחצר המשק, — עובדה שהיתה עלולה להיות בעוכרינו. האויב שיבש את כל קו הביצורים שלנו כבר יומיים לפני שניסה להסתער. ומכך — המסקנה: אין לבנות עמדות המרכזות מספר רב של לוחמים, אלא עמדות ללוחמים בודדים, בעומק מתאים, המחוברות אהדדי על ידי תעלות-קשר מתאימות. במידה האפשרית יש לכסות את העמדות האלה בשכבה עבה של אדמה.

★ רשת הטלפונים שלא היתה מתחת לפני הקרקע, נותקה מיד, וברגעים הקריטיים התקשה המטה לקבל תמונה שלמה מהמצב בשטח. הידיעות, שהגיעו אליו ע"י רצים — שסיכנו את חייהם, אך רצו והגיעו, — היו על פי רוב מאוחרות; מאוחרות באותו הפרש-זמן, הקובע לא פעם את גורל המערכה. והמסקנה היא פשוטה: בקרבות, שהאויב משתמש בהם בנשק נע, מוכרחות העמדות להיות מצוידות באלחוט — או לפחות ברשת של טלפונים, שיש בטחון מלא שלא ייפגעו. רק בעזרתם יכול מפקד הפעולה לקבל תמונה אמיתית של שדה הקרב, ולדעת כיצד לפעול.

★ בכל איזור חייבות להיות כמה עמדות-משנה למכונות-ירייה ולמרגמות. האויב מתאמץ לגלותן על ידי פעולות הטרדה מוקדמות, המאלצות אותן להגיב, ולהתגלות — ולא פעם מצליח הדבר בידו; ובשעת ההתקפה המכרעת, הריהו מרכז את עצמת אשו לקני מכונות-ירייה אלה. לכן, בקרבות-הטרדה, חייבים לעשות את כל האפשרי למען לא לגלותן — וכן צריכות להיות מוכנות עמדות-משנה, שאפשר יהיה להעביר לתוכן את הכלים האלה, אם, למרות הכל, גילה אגף-האויב. בקבוקי מולוטוב, הנשק שבו הננו לוחמים למעשה נגד טנקים, צריכים להיות מפורזים לאורך כל התעלות, וערוכים מראש, כי בזמן פעולה יש ושוכחים את מקום המצאם, או שאין מספיקים לערכם לפעולה.

★ התשכלה הקודמת שקיבלו מפקדי האזורים שלנו הורתה: שמור על מחסני התחמושת לחוד, והעבירה בשעת הצורך למקומות הנחוצים. הערכה זאת לא עמדה בנסיון. עצמת האש היתה כה חזקה, שכבר תוך חצי-השעה הראשונה היינו מוכרחים לספק תחמושת למקלעים ולמכונות. העברתה הוגשמה רק על-ידי אומץ-רוח בלתי רגיל של המקשרים. נשק כה רציני כמו בזה (מכונות-ירייה "בינוניות") אם אין לו מלאי תחמושת מספיק בקרבת מקום, מצריך לפחות שנים עד שלושה אנשים שיספיקו להגיש לו תחמושת, ולכן: הכן מלאי תחמושת מספיק על יד כל כלי וכלי; חפור מחסני תחמושת קרוב למקלעים, או מחסנים רציניים בתוך הקטעים שהגישה אליהם תהיה קלה, — אחרת הנך עלול לאחר את המועד.

★ יש והתנאים מכריחים את האנשים לעשות ימים ולילות בעמדות. על-כן יש חשיבות רבה לבנין בונקרים ולדאגה. לתנאים סניטריים שלא יסכנו את בריאות הלוחמים, למזון מתאים ומשביע, ואפילו לסיפוק הצרכים התרבותיים. התקפות אינן נמשכות ימים תמימים בלי הפסק, אך יש וצריך לא פעם לרבוץ בעמדות שבועות, לכן מוכרחים לדאוג להעסקתם של האנשים. הפתרון הוא: אימונים נוספים, עבודה לשיפור הביצורים ודאגה לספר, עאון וחדשות פוליטיות. אין לך סכנה יותר רבה מהאדישות, הבאה מתוך שכיבה באפס מעשה.

★ במערכות כבודות אין די בנשק ולוחמים בלבד. ראינו כמה חשוב שיחיה בכמות מספיקה, מנורות נפט, כלי חפירה, סוללות חשמל, עטים ועפרונות ואפילו ניר ומעטפות למכתבים. כמה חשוב, ברגע שנפגע מחסן הבגדים שלכל לוחם יהיה ילקוט צד ובו רזרבה של בגדים, גרבים ואספקה קטנה. כמה חשוב שברגע שנפגע חדר האוכל והמטבח המשוכלל יהיו כלים להעברת האוכל לעמדות. אין זה הכרח שאנשים בעמדות יאכלו בידים מפאת חוסר כפות ומזלגות.

★ כשם שישנו תקן קרבי של לוחמים, מוכרח להיות תקן קרבי של שירותים. והכוונה לא לשירותים טבעיים כגון מטבח ועזרה ראשונה, אלא מוכרחה להיות קבוצת אנשים שהמא"ז יוכל להיעזר בהם בעשרות עבודות הצצות בתוך שטח הקרבות: תיקון עמדות וגדרות, ניקוי תעלות, תיקון רשת-המים ועבודות רבות אחרות. קבוצה קטנה של בעלי מקצוע, המוכירה את קבוצות המהנדסים בצבא, חייבת לקום בכל איזור ואיזור. קבוצה זאת אסור שהרכבה יהיה מושתת על הבלתי מסוגלים להחזיק רובה, כי דוקא אנשים אלה יודמן להם לא פעם לעבוד בזמן חילופי-אש.

★ קרבות נמשכים רק שעות, ואז נחוץ המאמץ העליון. אך המאמץ העליון הוא, למעשה, סיכום של עשרות דברים קטנים ומעשים ארגוניים של חיי יום-יום. אנשים, מאומנים יפה בכל סוגי הנשק הנמצאים באיזור, היוודעים יפה את השטח וכיצד לנצלו לטובתם; שירותים וסידורים מאורגנים עד לפרט הקטן ביותר, — כל אלה, בסופו של דבר, מנצחים את האויב.

★ אני תקוה שהנצחון קרוב, אך גם להבא נצטרך, נוסף על הצבא, לקיים כוחות מגינים בתוך איזורים הכפריים שלנו המוקפים אוכלוסיה ערבית רבה ושטחי הגבול. התכנון של נקודות-ספר חקלאיות יצטרך בעתיד להיות שונה לגמרי; ואדריכלי ההתישבות יחד עם אנשי-הצבא, יצטרכו למצוא דרך משותפת למען ספק את הצרכים החקלאיים, ואת אלה הצבאיים, גם יחד.

בזמן הקרבות בשטח שבין אשדוד לבית-דראס בראשית יוני ש.ז., נתפסה גבעת משלט ע"י פלגה מצבאנו; כעבור זמן נתחלפה פלגתנו באחרת שהמשיכה להחזיק בגבעה. לאחר הרעשה ארטילרית נמרצת ערכו המצרים הסתערות שריון על הגבעה, שהיתה כ"קוץ בגופם", בחלשה על דרכי התחבורה שלהם. הפלגה הקטנה נאלצה לסגת. באותה גבעה היו קציני ותצפית של חיל התותחנים שלנו, ואתו קשר-אלחוטאי צעיר. שניהם סרבו ללכת עם הנסוגים. והקשר יק ביקש במכשיר הקשר שלו: תמסרו ממני פריסות שלום לאבא ואמא בת"א. כוונת השנים היתה, ע"י המשך התצפית ומתן ההוראות לסוללה, לאפשר אש חיפוי לנסוגים, ע"י שהסוללה תוסיף לקיים את אישה על המצרים המתקיפים את המשלט ופורצים אליו, למען לא יוכלו המצרים להשתלט על המשלט בהקדם ולהרבות פגיעת אש ומחץ בנסוגים. קציני התצפית הוסיף לכוון, באמצעות האלחוט, אש מדויקת על המצרים שהתקרבו לגבעה יותר ויותר, ולבסוף קרא: "שריון המצרים על הגבעה. תנו אש עלי!"

אנשי היחידות באותה טביבה אומרים: "לו היינו צבא שישנם בו אותות הצטיינות על מעשי גבורה..."